

KATEDRA BISKUPA JORDANA

Przez most do katedry biskupa Jordana

Biskup JORDAN

Rocznik Kapituły Poznańskiej podaje: „W roku 968 JORDAN został ustanowiony pierwszym biskupem w Polsce”. Nieco później Rocznik Poznański podaje: „W roku 968 JORDAN został ustanowiony pierwszym biskupem poznańskim”. Rocznik Czeski podaje, że: „W 968 roku Polska zaczęła mieć biskupa”. W Katalogu III biskupów krakowskich czytamy: „W roku Pańskim 968. W tymże roku Mieszko ustanowił JORDANA pierwszym biskupem całej Polski”. Również Thietmar dwa razy mówi o biskupie JORDANIE jako o poznańskim biskupie i biskupie Polan. Biskup JORDAN zmarł w roku 984. W Poznaniu miał swoją katedrę, siedzibę i swój teren. Gdy w grudniu 2007 roku poświęcany i otwierany na nowo był most łączący Śródkę z Ostrowem Tumskim, który otrzymał imię Biskupa Jordana, ks. Arcybiskup Metropolita Poznański Stanisław Cądecki przybliżył historię najstarszego w Polsce biskupstwa poznańskiego i jej pierwszego biskupa:

Poświęcenie i otwarcie mostu Biskupa Jordana w Poznaniu jest ważną historyczną chwilą i w tym konkretnym przypadku posiada niewątpliwie także swoją wymowę duchową. Oto bowiem w tym samym miejscu, w którym niedawno zostały odkryte dębowe resztki piaszowskiego mostu sprzed 1030 lat, obecnie została wzniesiona nowa przeprawa. Obok mostu Mieszka I i Bolesława Chrobrego stanął most Biskupa Jordana, który dopełni obraz początków państwa polskiego i korzeni Kościoła katolickiego w Polsce. Prowadzi on na Ostrów Tumski, do siedziby pierwszego i stołecznego biskupstwa na ziemiach polskich, do macierzy wszystkich kościołów w naszym kraju.

Praktyka Kościoła od czasów papieża Mikołaja I zalecała tworzenie biskupstw po chrzcie władcy kraju. Zgodnie z tym, biskupstwo poznańskie z dużym prawdopodobieństwem zostało utworzone na jednym z dwóch synodów, jakie miały miejsce w Italii – w obecności papieża Jana XIII i cesarza Ottona I – w roku 967, jako niezależne od innej metropolii, a podległe jedynie Stolicy Apostolskiej. Dokonać się to mogło na synodzie w Rzymie, w początkach miesiąca stycznia. Przebywała tam wówczas (965-967) Maria-Młoda, siostra Dąbrówki a jednocześnie ksieni klasztoru benedyktynek w Brzewnowie pod Pragę, ubiegająca się o uzyskanie biskupstwa dla Czech, która miałaby wyjednać u papieża bullę upoważniającą władcę Polan, a zarazem małżonka jej siostry, do założenia na swoim terenie biskupstwa i wykonania tej decyzji przez kardynałów-legatów. Jeśli nie dokonało się to na pierwszym, to winno dokonać się na drugim synodzie, który odbył się w kwietniu tego samego 967 roku tym razem w Rawennie, gdzie została ustanowiona metropolia w Magdeburgu z podległymi jej niemieckimi biskupstwami. Zachowane źródła nie wspominają przy tej okazji nic o ustanowieniu jakiegokolwiek biskupstwa dla Polski. Tak czy owak, biskupstwo zostało ustanowione bardzo szybko po chrzcie Mieszka I (966), który to akt nie jest oczywiście początkiem, ale rezultatem pierwszego okresu chrystianizacji Polan.

Kim był pierwszy biskup Polan? Zgodnie ze wskazaniami papieża Mikołaja I wiemy tylko tyle, że pierwszy biskup chrystianizowanego kraju winien być konsekrowany w Rzymie

przez samego papieża. Nie wiemy skąd się wywodził (Ratyźbona, Leodium, Zadar, Akwileja, Rzym czy Monte Cassino), ale z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć, że wcześniej był zakonnikiem benedyktyńskim, podobnie jak jego następca Unger, św. Wojciech męczennik czy pięciu pierwszych męczenników Polski (1003). Rok po ustanowieniu biskupstwa przybył on do Polski i odtąd (968) – według przekazu kronikarza Thietmara – „Polonia coepit habere episcopum” czyli „Polska zaczęła posiadać biskupa”.

Tutaj – na Ostrowie Tumskim – rozpoczął Jordan swoją pracę pasterską. „Primus posnaniensis episcopus” – „wiele się z nimi [czyli z naszymi przodkami] napocił, zanim – niezmordowany w wysiłkach – nakłonił ich słowem i czynem do uprawy winnicy Pańskiej” (Thietmar). Był dobrym i gorliwym apostołem Polan. Tworzył organizację kościelną, wznosił klasztor i szkołę katedralną, tak że już w 970 roku rozpoczął wydawać „Rocznik Jordana”. Kształcił miejscowe duchowieństwo, rozbudowywał sieć parafialną w głównych ośrodkach państwowych, przygotowywał budowę katedry. A przy tym ciągle uczył wiernych podstawowych prawd wiary: prawdy o nieśmiertelności duszy, o sądzie, nagrodzie i karze, o Trójcy Świętej, Zbawicielu i Sądzie Ostatecznym – zgodnie z zasadami *De catechizandis rudibus liber unus* św. Augustyna [...].

N

astępnie chrzcił i przechodził do nauki zasad postępowania, w skład której wchodziły pouczenia o najcięższych przestępstwach, zakazie poligamii i małżeństw między krewnymi, a także o obowiązku święcenia niedzieli i świąt. Ta sama nauka obowiązywała kiedyś naszych przodków sprzed tysiąca lat i jest ona nadal aktualną także dla nas, a więc i dla skądinąd wielce zasłużonych budowniczych mostu Biskupa Jordana [...]. Przypominanie tej samej Ewangelii, którą tutaj głosił kiedyś Jordan, obowiązuje również mnie, jego następcę.

P

onad tysiącletnia historia mostów w tym miejscu jest dla nas bardzo pouczająca. Co pewien czas wznoszono tutaj nowy most, następnie most ten się rozpadał lub był burzony i ustępował miejsca następnemu. Symbolika tego jest oczywista. Chociaż konkretne mosty przemijają, to jednak konieczność istnienia przeprawy ciągle trwa i chociaż w każdym pokoleniu konkretna praktyka Ewangelii pośród Ludu Bożego przybiera różne kształty, a czasami nawet ulega całkowitej destrukcji, to jednak konieczność istnienia stałego połączenia między niebem i ziemią nie ulega wątpliwości – dla dobra samego człowieka. Nic nie przekreśla konieczności stałego odbudowywania połączenia ziemi z niebem.«

Spotkanie z biskupem Jordanem w Katedrze Poznańskiej

W katedrze poznańskiej i w jej otoczeniu możemy zobaczyć następujące pomniki upamiętniające biskupa Jordana

Płyta nagrobna biskupa Jordana, przechowywana w katedrze poznańskiej, przypominała wiernym o jego osobie. Pamiątka zaginęła podczas jednego z kataklizmów, a na nowo zagościła w roku 2000 w centrum nawy głównej, w progu prezbiterium (dzieło rzeźbiarza Wawrzyńca Sampa z Gdańska wykonane z brązu).

W Złotej Kaplicy katedry znajdujemy obraz biskupa Jordana (dzieło Januarego Suchodolskiego z roku 1837), który towarzyszył Księżciu Mieszkowi I i Dąbrówce w początkach chrystianizacji ziem polskich.

Ściany przedwojennej katedry zdobiły freski ukazujące bogate dzieje Archidiecezji. Zostały wykonane pod koniec XIX wieku na zlecenie arcybiskupa Floriana Stablewskiego przez malarza Bolesława Łaszczyńskiego z Monachium. W wyniku pożaru katedry w 1945 r. freski uległy zniszczeniu. Poniżej obraz Bolesława Łaszczyńskiego przedstawiający wmurowanie kamienia węgielnego pod katedrę przez Mieszka I w obecności biskupa Jordana.

W dziele z 1480 roku pt.: „Vitae Episcoporum Posnaniensium” autorstwa Jana Długosza czytamy o „mieczu św. Piotra”. Został on подарowany Księżu Mieczysławowi przez papieża Jana XIII za pośrednictwem biskupa Jordana dla uczczenia zasług pierwszego Władcy Polski i Kościoła w Poznaniu. Historycy przyjmują, że mamy do czynienia z najstarszym zabytkiem ruchomym z okresu chrystianizacji Polski. Miecz św. Piotra można oglądać w katedrze w bocznej nawie na ścianie przy wejściu do zakrystii prałackiej.

Warte uwagi są dwie kamienne ławy na placu katedralnym, wykonane przez rzeźbiarza Kazimierza Bieńkowskiego. W reliefach od strony katedry ukazane są dwie sceny: chrztu Mieszka I oraz ślubu Mieszka i Dąbrówki. W obu wydarzeniach według tradycji głównym celebrazem był biskup Jordan. Kamienne ławy wykonano dla upamiętnienia Millenium Chrztu Polski.

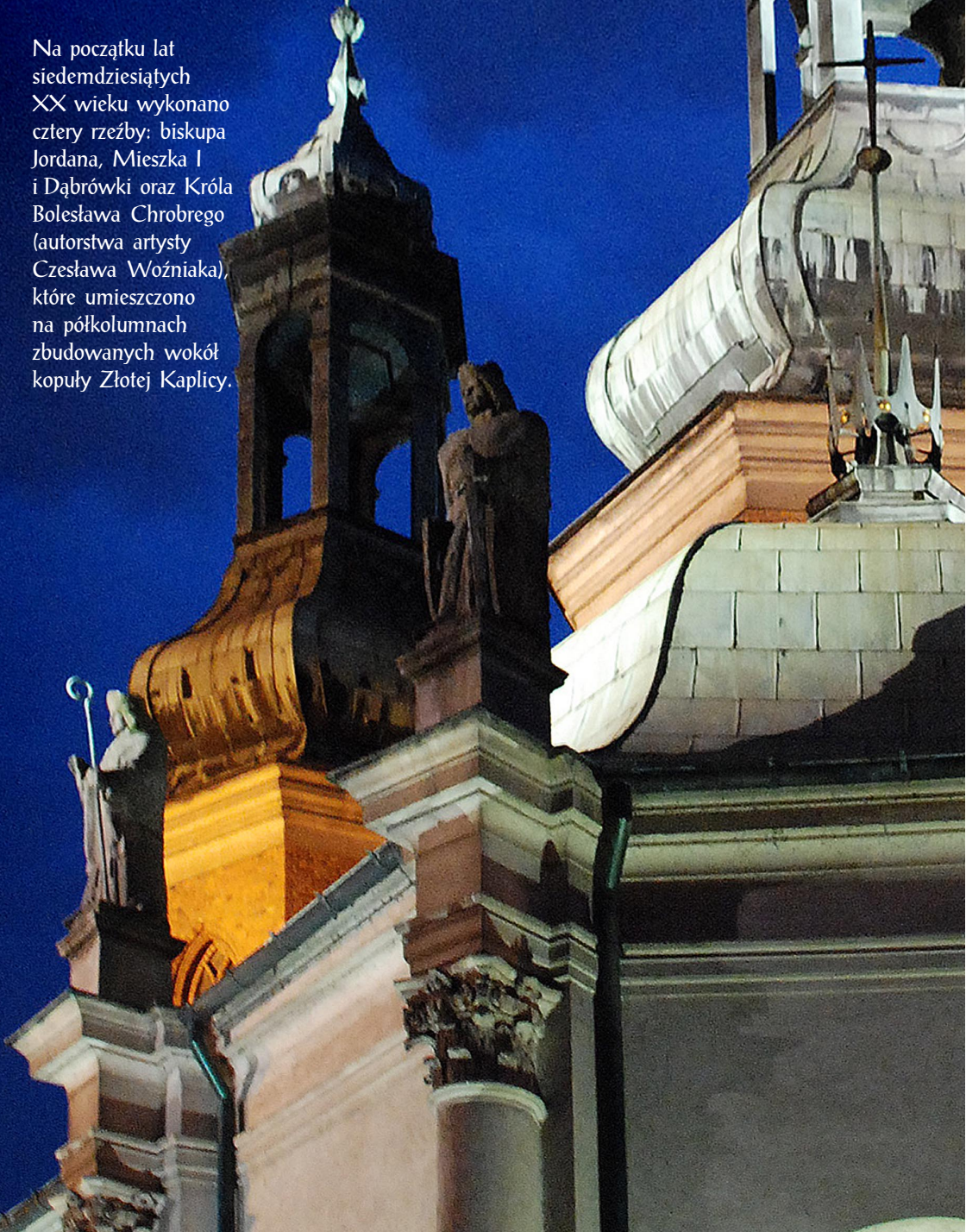
Odbudowaną katedrę zdobią współczesne witraże. Na jednym z nich (po północnej stronie prezbiterium) ukazana jest scena z biskupem Jordanem, który chrzci Mieszka I w obecności Dąbrówki (witraż z 1977 r. wykonany przez artystkę Marię Powalisz-Bardońską).

W roku 1968 Archidiecezja Poznańska świętowała 1000-lecie powołania Jordana na biskupa poznańskiego. Odlany został medal milenijny autorstwa Józefa Stasińskiego, przedstawiający wizerunki biskupa Jordana i Arcybiskupa Antoniego Baraniaka.

Arcybiskup Stanisław Gądecki wręcza zasłużonym diecezjanom medal za zasługi dla Archidiecezji „Optime Merito Archidioecesis Posnaniensis”. Medal przedstawia biskupa Jordana i herb Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego.

Na początku lat siedemdziesiątych XX wieku wykonano cztery rzeźby: biskupa Jordana, Mieszka I i Dąbrowki oraz Króla Bolesława Chrobrego (autorstwa artysty Czesława Woźniaka), które umieszczono na półkolumnach zbudowanych wokół kopuły Złotej Kaplicy.